

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

25. Narratio de morte Socratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Narratio de Caio Canio.

CAPVT XXIV.

C Canius, eques Romanus, nec infacetus, & *Cir. 3. Offic.* **C**anis litteratus, cum Syracusis, otiosiandi causa, non negotiandi, ut ipse dicere solebat se contulisset, dictabat se hortulos aliquos emere velle, quod inuitaret amicos, & ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. Quod cum percrebuisse, Pythius ei quidam, qui argentariam faceret Syracusis, dixit, venies quidem se hortos non habere, sed licere vti, Canio, si veller, ut suis. Et simul ad cenam hominem in hortos inuitavit in posterum diem. Cumque ille promisisset, tum Pythius, ut argentarius, qui esset apud omnes ordines gratiosus, piscatores ad se conuocauit, & ab ijs petiuit, ut ante suos hortulos postridie piscarentur, dixitque quid eos facere veller. Ad cenam venit Canius, erat opipare à Pythio apparatus conuiuium. Cymbarum ante hortulos multitudo, pro se quisque quod ceperat, afferebat, ante pedes Pythij pisces proieciabantur. Tum Canius: Quæso, inquit, quid esto Pythi? tantumne piscum tantumne cymbarum? Er ille: quid mirum, inquit, hoc loco est, Syracusis quicquid est piscium: hic aquatio; hac villa isti cetera non possunt. Incensus Canius cupiditate, contendit à Pythio ut venderet, grauatur ille primo. Quid multa impetrat. Emit homo cupidus, & locuples, tanti quanti Pythius voluit, & emit instructos, nomina facit, negotium conficit. Inuitat Canius postera die familiares suos, venit ipse mature, scalmum nullum videt, quærit ex proximo vicino, num feriarum quædam piscatorum essent, quod eos nullos videret. Nulla quod sciam, ille inquit, sed hic piscari nulli solent. Itaque mirabar heri quid accidisset. Stomachari coepit Canius. Sed quid faceret, &c.

Narratio de Morte Socratis.

CAPVT XXV.

Hæc ille locutus, surrexit, & contulit se in conclaue quoddam ad lauacrum. Crito autem illum sequebatur, sed nos iussit expectare. Mansimus igitur differentes de ijs, quæ disputata fuerant, eaque considerabamus inter nos. Interdum & commemorabamus

calamitatem nostram, quanta nobis illa accideret; videbamurque planè non secus ac parente priuati, reliquam vitam in orbitate tracturi esse. Posteaquam verò ille lauisset, apportarique esset ad eum liberi (habebat enim duos paruulos filios, & unum grandem) adessentque iam familiares mulieres, collocutus cum illis præsentente Critone, & datis mandatis, quæ voluerat, iussit mulieres & pueros discedere, venitque ipse ad nos. Atque erat iam propinquus occasus solis, diutius enim intus fuerat commoratus. Vbi autem aduenit, totus assedit, neque sanè multa post hæc locutus est. Tum affuit minister vñdecimviro- rum, coramque illo assistens: Non accusabere te, ô Socrates, inquit, eo quo alios nomine accusare soleo, qui irascuntur mihi & malum imprecantur, cum denuncio illis hauriendum esse venenum, coactus à magistratibus. Te verò cum toto hoc tempore cognoui constantissimum simul & mansuetissimum, & fortissimum virum omnium qui vnquam hoc in loco fuere: tum satis scio, non irasci mihi, sed illis quos scis esse auctores huius rei. Proinde nunc (cur enim asim, nosti) & vale, & operam da, ut quæ ferre necesse est, quam nimè iniquo feras animo. Interque hæc lachrymans se auertit ac discessit. At Socrates adspiciens ad illum. Etiam tu vale, inquit, & nos faciemus quæ mones. Et mox ad nos: Quam vrbis inquit hic homo est? Atque is toto hoc tempore me inuifere, & sæpe mecum colloqui, fuitque planè vir optimus. Quam verò constanter me nunc deplorat: Nos verò, Crito, pateamus illi, afferatque aliquis venenum, si iam est tritum, sin minus, terat ille. Ibi Crito: At ego inquit, ô Socrates, solem adhuc in montibus esse, neque penitus occidisse arbitror. Quin etiam scio, accepto nuncio quosdam valde sero bibere, atque post cenam demum, & potum largiore, ac coniunctionem eorum, quorum quisque maximo desiderio tenetur. Quare ne festines, adhuc enim satis temporis suppetit. At Socrates, Iure hæc, inquit, Crito, ab istis fiunt, quæ commemorasti: lucrum enim inesse arbitrantur, egoque iure facturus non sum. Nihil enim lucri facturus videor, cum paulo tamen post bibero, nisi ut ipse me ridiculum esse iudicem ob vitæ cupiditatem, quique iam parcam illi deficienti. Ito igitur, & morem mihi gere, caueque aliter facias. His auditis, Crito inuit propè astanti puero; qui egressus, & plusculum

culum temporis foris commemoratus, redijt, ad ducens eum, qui oblaturus venenum erat, quod apportabat in calice tritum. Eum conspicatus Socrates, age, inquit, vir oprime, nam tu harum es peritus, quid nunc agendum est? Nihil aliud, inquit, quam potus ut obambules, donec grauari crura senseris, deinde accumbes, atque reliqua ipsum ager. Simulque porrexit illi calicem. Hic verò accepto illo, mi Echeocrates, minimè turbatus, sineque trepidatione, immutato & colore & vultu, sed ut consueuerat, torum obtuens ad illum: Quid naras, inquit, de hoc poculo? Verum alicui hinc libare quicquam licet, an nō licet? Tantum, inquit, o Socrates, miscemus, quantum ad mediocrem hantum satis esse existimamus. Intellego, inquit ille, Deos quidem certe precari licet, ut hæc hinc migratio illuc felix eueniat, id quod & precor & ego opto. Atque hæc locutus, paululumque moratus, admodum expedite sineque omni difficultate exhaussit. Nostrum quidem plerique ægre hæc hinc lachrymas continere potueramus. Vbi verò & bibentem vidimus, & exhaustum iam venenum esse, vincebamur plane, mihiq; ipsi adeo vi lachrymarum flumen quoddam erumpere. Itaque obnoluit deplorabam me ipsum; non enim illum sane, sed fortunam meam, qui tali amico priuatus essem. At Crito ante me cum lachrymas continere non posset, surrexerat. Sed Apollodorus dudum etiam lachrymari non cessauerat. Tum verò inter lachrymas fremens & indignans, nemini non fletum mouit, præter quidem Socratem, qui, Quid agitis, inquit, inepti? Ego enim certe, non minimam hanc habui causam, cur mulieres ablegauerim, ne in hunc modum delinqueretur. Nam audiui fauendum esse linguis, mortis tempore. Proinde quiescite & perdurate. Quæ cū audiuisset, pudore affecti repressimus lachrymas. Ille verò cum aliquantisper obambulasset, cumque iam diceret crura grauari, reclinauit se supinum: id enim minister veneni iusserat, isque attretans simul eum, paulo post inspiciebat pedes & crura. Deinde vehementius premens pedem, rogauit an sentiret; hinc peruenit ad tribas, atque ita ascendens, demonstrauit eum iam frigescere & rigescere. Iterumque attretans. Postquam, inquit, cor attigerit, tum interibit. Iamque adeo propemodum frigus supra inguinem euaserat, atque ille remotis vestibus, quibus fuerat obuolutus, quod qui-

dem postremum fuit locutus, Esculapio, inquit, o Crito, gallum debemus: quem videre ut reddatis, atque caute ne hoc negligatur. Ita erit, inquit Crito. Sed nunquid aliud imperas? Hoc interroganti nihil magis ille respondit. Hic finis o Echeocrates, fuit amici nostri, viri, ut dicere possum, eorum qui nobis noxi facere, omnium & fortissimi & sapientissimi, & iustissimi.

Sunt & alia narrationes perelegantæ. quales sunt de fraudibus Philenis apud Sallustium, & de Zopyro apud Liuium.

De Confutatione, & Confirmatione.

CAPVT XXVI.

DICTUM est superius satis copiose de argumentis, nunc confutationis modum doceamus. Confutantur argumenta multis modis, vel ipsius Aristotelis testimonio.

Confutationis quinque modi.

Primò, *ignominia*, hoc est, contemptu, quod contemnimus, & nihili facimus aduerlariorum dicta: sic ferè totam Cælij accusationem Cicero voluit videri magis iras & iurgia dissidentium in amore, & amantium querimonias, quam vera crimina.

Secundò, *hypocrisis*, hoc est, actione, vultu, gestu, & vocis sonore: tale est illud:

*Cantando tu illum, aut unquam tibi fistula
cora*

lunfla fust?

Tertiò, *inreprobatione*, vbi crimen aliquod maxime alienum, vel ipsa iudicum opinione, cum indignatione rejicitur, ut, *Dij te perdant fugitiue*, qui ista obijcis.

Quartò, *antisagoge*, seu compensatione, cum afferimus rem, vel parem, vel maiorem: talis est disputatio pastorum apud Virgilium, vbi vnus quidem mouet quæstionem:

*Dic quibus in terris, & eru mibi magnus A-
pollo,*

*Tres pateat cæli spatium non amplius vli-
nas.*

Alter non dissoluit, sed noua quæstione aduersarij capere nititur.

*Dic quibus in serris, inscripti nomina re-
gum,*

Nascantur flore:?

Quintò, *apoplanesi*, hoc est, deductione, & fallacia, cum iudicem vel auditorem à re nobis